

Conferència del Cercle d'Economia

Participació estrangera: 33%, 51% o 100%?

28/09/2000

Sr. Valentí Pich

Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya (Espanya)

Primer de tot hauria de justificar una mica una cosa que és injustificable, que és el meu interès, atreviment o inconsciència, d'atrevir-me a participar en un col·loqui, en una trobada com aquesta, sobre un tema com aquest. Jo soc dels que pensen, com suposo que tots vosaltres, que els temes econòmics, els temes socials i les normatives que regulen aquestes realitats econòmiques i socials, són prou complexos i cada vegada més és difícil tenir opinions clares sobre aquestes qüestions. Totes les realitats legislatives responen a situacions històriques i és molt fàcil opinar, i tots sabem que la vida empresarial i la vida econòmica són molt complexes; per tant, tenir les idees clares és molt complicat, almenys per a mi.

Torno a repetir, si analitzem les normatives mercantils del govern de les societats o les normatives fiscals, per entendre-les realment sempre s'ha de saber en el moment històric en què s'han fet, qui les ha fet i què pretenien; per tant, això és bàsic.

Suposo que l'únic mèrit que puc tenir –si és que en tinc algun– perquè se m'hagi convidat a aquest debat, a aquesta trobada, és la meva modesta experiència en el món empresarial representant organismes empresarials, treballant amb patronals, que potser amb els anys creus que tens una certa capacitat d'entendre o comprendre el tarannà dels empresaris i dels inversors.

La realitat d'Andorra, per a mi –sempre he tingut un profund respecte per aquesta realitat tan singular com és Andorra; perdoneu-me que us ho digui, però per a mi aquest concepte d'independència, que sempre que parles amb un andorrà t'explica la independència i t'explica una mica la història de dos guerres mundials i aquesta capacitat de mantenir-se d'una manera singular entre dos estats importants– és una cosa que, per a mi, per a un barceloní o per a un català o per a un espanyol, és una cosa que sempre m'ha sorprès molt. Naturalment que és un país molt entrançable per a un barceloní, però clar, aquí hi ha una sèrie de coses que també estan passant.

La primera cosa és aquesta classificació de l'OCDE com a paradís fiscal, que tots sabem que en un món globalitzat, aquest és un tema que crec que no és massa convenient. Però curiosament també, és un paradís fiscal molt estrany. Perquè normalment relacionem els paradisos fiscals –suposant que ho fos– amb països molt petits, on hi viu molt poca gent i amb una economia pràcticament lligada al moviment financer, cosa que crec que no és la realitat andorrana perquè aquest és un país on hi viu força gent, que té un territori que no és petit, si el comparem relativament, i realment l'economia és alguna cosa més que l'ús típic de països com aquests.

Per un altre costat, a Andorra també és curiosa aquesta relació que hi ha entre andorrans i residents, és a dir també et sorprèn quan compares el nombre de persones que són andorranes i persones que són residents. Per tant, jo crec que la realitat, que el tarannà de fer negocis a Andorra i la normativa legal andorrana pel que fa al govern de les societats, la normativa mercantil del govern de les societats, crec que podem estar tots d'acord que ha estat molt condicionada per la història i està condicionada pel que hem dit abans.

Per un altre costat, hi ha una sèrie de realitats noves, encara que és veritat que les novetats sempre cal deixar-les passar –que reposin– perquè tots sabem que hi ha coses en el món econòmic i en la societat que són molt modernes avui, però cal deixar-les reposar per veure què passa al cap del temps. Jo crec que sí que hi ha una sèrie de fenòmens que s'estan consolidant sense cap tipus de discussió.

Hi ha un procés de construcció europea imparable –jo crec que és una realitat imparable. L'experiència espanyola de la transformació de la normativa fiscal i la normativa mercantil és brutal. El que hem fet a Espanya en 10 anys ha estat brutal, la reforma mercantil ha estat un fenomen que fa 10 o 15 anys haguéssim dit que era impossible, però s'ha fet. Tot el fenomen aquest de la unió econòmica i monetària i el tema de l'euro l'any 2002 és un tema imparable, per molts problemes que pugui haver-hi. Hi ha aquesta tendència a nivell europeu –que jo crec que està clara– per molts problemes que hi hagi, de reducció d'impostos. Tot el que està passant a França, a Espanya mateix: l'última reforma imposada pel Govern el mes de juny de tributar els beneficis de plus-vàlues al 18% a partir d'un any i un dia, és quelcom que fa tres o quatre anys era impossible.

Tota la importància que en aquests moments s'està donant a la flexibilitat pel que fa a la regulació legal, i no sé si seguïu –segur que sí– la normativa espanyola amb referència

al foment i l'atracció del capital humà i les inversions, s'estan fent coses molt importants—, pel que fa la reforma mercantil, la reforma fiscal que us he dit del mes de juny, les modificacions que s'han introduït també el mes de juny sobre el tema dels holdings a nivell internacional, tota aquesta polèmica que en aquests moments hi ha al món, a Espanya i no a Espanya, sobre el tema del tractament de les stock-options que en el fons vol dir que cal buscar mesures fiscals i mesures legals per als emprenedors lligats a la nova economia, gent que està disposada a treballar molt, cobrar molt poc amb l'esperança que algun dia cobri alguna cosa i, per tant, tenir tot aquest tema de les stock-options.

Tota aquesta nova filosofia que hi ha de les relacions amb l'administració, pel que fa la normativa mercantil de deixar estar la sol·licitud per a exempcions, per qualsevol cosa, i entrar en el concepte de “comunicar”. Tot el tema aquest que hi ha amb la normativa mercantil espanyola, les inversions de no residents, que hem passat d'una situació de sol·licitar coses a exclusivament comunicar. Això és un canvi que possiblement sembla que sigui de fa molts anys: però això és de fa quatre dies. Estàvem acostumats quan anàvem a constituir una societat que constantment demanàvem, sol·licitàvem coses amb l'esperança que els funcionaris diguessin que sí o que no, o que poguessin dir que sí o que no. I aquí hem passat a una filosofia que fonamentalment comuniquem coses, a efectes estadístics i a efectes registrals. Tota aquesta nova filosofia de no intervenció de l'administració en les operacions mercantils.

Jo no sé si vosaltres heu seguit amb tranquil·litat el que està passant, almenys a Espanya i a la resta de la Unió Europea, sobre el tema de fusions i escissions, que fa cinc o sis anys era impossible: una escissió d'una companyia o la fusió amb una altra companyia pagava impostos per tots els costats i calia fer sol·licituds per tots els costats. Hem passat a una filosofia que les escissions i fusions, per posar un exemple amb el tema mercantil, doncs pràcticament si es fa realment per rams d'activitat, per intentar treballar millor, doncs pràcticament no pagues plus-vàlues municipals, no pagues plus-vàlues o impost de societats. És una cosa que sembla impossible, però és veritat, per tant és un procés imparable.

Per un altre costat la regulació mercantil, i en concret la que fa referència al govern de les societats relacionat o versus els inversors, podem distingir —naturalment que classificar els inversors o els empresaris és una cosa molt formal —però crec que podem atrevir-nos a classificar uns determinats tipus d'inversors. Tenim inversors a mitjà

termini, aquell inversor empresari que vol tenir un control directe o indirecte de la inversió que fa, i després aquell emprenedor individual, que pràcticament ell mateix és l'empresari. Aquest tipus d'inversors realment requereix, sempre requereix pel que fa al govern de les societats, una seguretat jurídica amb referència a les seves inversions, al govern de la societat i per tant al seguiment de les seves inversions, i una certa seguretat de poder sortir si el tema no l'interessa. Crec que aquests són el tipus d'inversors que possiblement, en unes economies com l'andorrana, suposo jo que poden interessar.

Jo estic convençut que aquest tipus d'inversors, aquest inversor mitjà, aquest inversor empresari que potser que realment està portant el tema, o més o menys participa perquè és una inversió en un sector que ell coneix, i ell hi té una participació però també vol saber com funciona el tema, o directament l'inversor, que es diu avui en dia l'emprenedor, l'emprenedor individual, són persones que els elements que valoren més i que justifiquen la seva inversió i la seva aposta per un tema són la proximitat i la seguretat pel que fa al seguiment de les seves inversions.

Amb referència a la normativa andorrana –que jo no soc ningú per opinar sobre la normativa andorrana perquè no soc cap expert sobre la normativa andorrana i exclusivament puc haver tingut més o menys experiències directes o indirectes en processos d'inversió o d'intenció d'inversió a Andorra– una lectura en diagonal –perquè naturalment poden comprendre que no soc ningú per donar-els-hi cap comentari perquè només és una lectura en diagonal– et sorprenen varies coses –torno a repetir: no sé si són bones o dolentes. Una primera és que la normativa societària andorrana està molt poc desenvolupada. Això pot ser positiu o pot ser negatiu. Pot ser positiu en la mesura que es pot interpretar que realment donem molta agilitat i molta capacitat de pacte entre les parts, però curiosament en la poca normativa que hi ha –concreta– allò que hi ha són moltíssimes restriccions, que precisament sembla que van una mica amb el que hem estat parlant abans. Aquest tema de l'autorització prèvia per constituir una societat, per fusionar o transformar, les limitacions en el capital de les societats d'estrangers o el mateix tema de la desinversió, l'acord previ per al tema de transmissió d'accions, el tema de l'exclusió en el govern de les societats, o el tema de la valoració en el supòsit de compravenda, són temes que et sorprenen –no dic ni que siguin bons ni dolents; et sorprenen. Això et dona una certa sensació de rigidesa per atendre les necessitats de pacte entre l'inversor i la societat i entre els inversors. Per exemple, a la normativa espanyola hi ha coses que estan fent del tema aquest de l'acció sense vot, hi ha coses

que precisament el que pretenen, i cada vegada més, és la llibertat de configuració de les relacions entre el soci i la societat i entre els socis, que siguin el més amplies possible. També et dóna la sensació que hi ha una falta de transparència, una discrecionalitat excessiva per part de l'administració. Com a norma general, tots sabem que quan en les administracions, per principi, hi ha massa discrecionalitat en la presa d'opcions, hi ha el perill de l'arbitrarietat, i aquest és un tema que jo crec que avui en dia es valora molt negativament.

Per un altre costat a mi també em preocupa bastant el tema aquest de les restriccions, en fenòmens nous de l'economia –ara està de moda parlar de la nova economia, i possiblement tampoc cal exagerar– però realment existeix tot un nou tipus de negocis, tot un nou tipus de persones i un nou tipus d'inversors que realment requereixen, per atreure'ls, allò que es diu per atreure el capital humà nou, requereixen moltíssima flexibilitat. Estan plantejant problemes que les normatives nacionals no tenien previstes –això mateix que parlàvem del tema de les stock-options. A part del tema polític, fa uns anys era impensable que gent jove molt ben preparada estigués disposada a dedicar la part més important de la seva vida laboral a treballar en un projecte, no tant cobrant, sinó amb l'esperança que poguessin fer diners. Això requereix, per atreure aquesta gent que tenen necessitats diferents, molta flexibilitat.

Tot aquest tipus de plantejaments –i ara passo al que està fent no sols Espanya sinó el conjunt de la Unió Europea– crec que tot sembla que va en la direcció contrària. Estic convençut que això és seriós, que va en la direcció contrària, i potser insisteixo massa. El tractat de la constitució de la Unió Europea –de la Comunitat– prohibeix explícitament la restricció a l'entrada de capitals, i el tractat de Maastricht planteja com a caràcter general, l'absència de controls administratius amb caràcter previ a la inversió; només es preveu a efectes de coneixement administratiu, estadístic o econòmic, el tema de la declaració. Es plantegen una sèrie de situacions especials que són molt reduïdes, no existeixen masses situacions especials: el tema dels paradisos fiscals –que això és un problema: la declaració prèvia en el cas dels paradisos fiscals–, el tema de la seguretat nacional, el de la producció i comerç d'armes, o el tema de la defensa nacional, i després temes relacionats amb monopolis estatals del joc, el tema de la televisió i la ràdio i el tema del transport aeri. Pràcticament no existeix cap tipus de situació especial que requereixi una sol·licitud especial. No vull insistir en aquest tema perquè la normativa espanyola –el Real Decret 664/99– pel que fa als inversors exteriors, segueix

aquesta línia: no autorització administrativa prèvia, declaració posterior, molt poques facultats per a l'administració per suspendre acords i pràcticament que s'exclouï del règim general, només la defensa nacional.

Ja per acabar, a mode de conclusió, a part de demanar-vos una altra vegada perdó per atrevir-me a comentar coses que no conec amb profunditat, i no soc ningú per donar consells ni opinions ni res de tot això, i sabent que em reiteraré, he fet una mica les conclusions.

No sembla, a simple vista, que la normativa mercantil andorrana amb referència al govern de les societats sigui massa atractiva per atreure i mantenir inversions a mitjà termini, d'empresaris de la tercera classificació, és a dir, d'aquests emprenedors que hem estat parlant individuals. No sembla massa atractiva.

És evident que no és gens atractiva per als inversors institucionals. Sabeu tots que per als inversors institucionals –no tant els governs, però sí els fons d'inversió, sí les grans companyies–hi ha precisament un excés, jo diria, de formalitats, i aquestes són precisament inversions molt més complicades perquè requereixen un grau de transparència i d'informació molt més elevat.

Crec que aquest aspecte de la discrecionalitat dels governs, de les administracions, per dir sí o no, masses vegades és extremament perillós perquè sense voler, moltes vegades de bona fe, pot portar a l'arbitrarietat.

Un altre concepte és que crec que la seguretat jurídica té una importància cada cop més gran. Avui en dia per exemple, Espanya s'està plantejant amb serietat el tema –o almenys sembla que és així– de la reforma del règim concursal i, fonamentalment, ho fa per assegurar el concepte de seguretat jurídica. Per tant, crec que el tipus de normativa que presenta restriccions excessives quant al seguiment, la inversió, el manteniment i la desinversió de les inversions, pràcticament no assegura –no introdueix– la seguretat jurídica suficient.

Per altra banda, el fet que una normativa mercantil no segueixi aquestes tendències que estan seguint uns altres països –torno a repetir- no és bo ni dolent, però en tot cas és qüestió de meditar-ho, perquè si tothom va en una direcció, potser és qüestió de preguntar-se per què tothom va en aquesta direcció. La meva opinió és que possiblement és excessivament singular aquesta situació –torno a repetir, no sé si és bo o dolent– però excessivament singular.

Ja per acabar, amb el desig que aquesta modestíssima intervenció els hagi servit per algun tipus de reflexió, algun tipus d'idea, em sentiré totalment afalagat i hauré justificat la meva intervenció. Moltes gràcies per la seva atenció.

Sra. Puigsubirà: Moltes gràcies Sr. Pich per donar-nos aquesta ullada ràpida sobre la tendència en la normativa a Espanya, i indirectament a la Comunitat Europea, pel que fa a les inversions i el control de les societats. Cedeixo la paraula al Sr. Òscar Ribas.